

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 256/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť občianskeho združenia A., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 13 Co 345/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť občianskeho združenia A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2012 doručená sťažnosť občianskeho združenia A., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaučeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 345/2011-75 z 10. januára 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Lučenec (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 6 C 117/2007 vedené konanie o zaplatenie sumy 1 155,61 € s príslušenstvom. Sťažovateľka bola žalobkyňou a Mgr. P. S., V., vystupoval ako odporca. Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 117/2007-183 z 27. januára 2010 žalobu sťažovateľky zamietol a jeho rozsudok potvrdil i krajský súd rozsudkom č. k. 16 Co 100/2010-215 zo 6. mája 2010. Oba sudy považovali zmluvu o sprostredkovaní prípravy študenta na skúšky v študijnom odbore „právo“ za neplatnú, *«lebo obchádza zákon a dohodnuté plnenie, ktoré mal poskytovať odporca navrhovateľovi na základe uzavretej zmluvy, nemožno podradiť pod žiaden z dovolených zdrojov financovania verejnej vysokej školy a súd dohodnuté plnenie považoval za akési „školné“»*.

Sťažovateľka sa návrhom na obnovu konania z 31. januára 2011 podľa § 228 ods. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) domáhala obnovy uvedeného konania. Návrh na obnovu odôvodnila tým, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 62/2009 z 28. septembra 2010 bola rovnaká zmluva sťažovateľky iba s iným kontrahentom podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov posúdená ako platná, a to s poukazom na to, že ide o súkromno-právny vzťah založený na princípe zmluvnej voľnosti, nie teda o verejno-právny vzťah.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 28/2011-49 z 12. septembra 2011 návrhu na obnovu konania vyhovel a povolil obnovu konania. Odporca však prvostupňové rozhodnutie napadol odvolaním. Krajský súd uznesením č. k. 13 Co 345/201-75 z 10. januára 2012 zrušil napadnuté uznesenie prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na základe čoho okresný súd uznesením č. k. 12 C 28/2011-79 z 21. februára 2012 návrh na obnovu konania zamietol. Uznesenie krajského súdu i zamietavé uznesenie okresného súdu boli sťažovateľke doručené 29. februára 2012.

Krajský súd vo svojom uznesení z 10. januára 2012 zdôraznil, že *„právny názor na výklad zákona vyslovený iným orgánom... než procesným súdom, ktorý prejednal vec v rámci svojej právomoci, nie je spôsobilým dôvodom obnovy konania. Takýmto dôvodom nie je ani to, ak sa v odôvodnení rozhodnutia iného orgánu verejnej moci... uvedie také posúdenie určitej právnej otázky, ktoré je odchylné od riešenia tejto právnej otázky*

v rozhodnutí napádanom návrhom na obnovu konania.“. Z rovnakých úvah potom vychádzal aj okresný súd v zamietavom uznesení z 21. februára 2012.

Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru. Sťažovateľka v návrhu na obnovu konania poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu ako na dôkaz, ktorý zjavne môže privodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Najvyšší súd rozhodoval o takej istej zmluve, akú sťažovateľka uzatvorila s mnohými fyzickými osobami, pričom dospel k názoru, že zmluva je platná.

Sťažovateľka tiež v sťažnosti uviedla, že krajský súd „*napadnuté uznesenie súd prvého stupňa nezmenil, a návrh nezamietol, ale ho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie so zjavným zámerom znemožniť sťažovateľovi podať dovolanie na Najvyšší súd SR, ktorý o obdobnej veci rozhodol a teda bol dôvodný predpoklad, že NS SR by rozhodnutie porušovateľa, pokiaľ by ním bol návrh zamietnutý, zmenil, resp. zrušil. ... potom následne prvostupňový súd návrh na obnovu konania zamietol, opakujem bez akéhokoľvek doplnenia akýchkoľvek údajov, alebo dôkazov a v uznesení postupoval výlučne podľa pokynov porušovateľa.*“. Sťažovateľka tvrdí, že takto jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu jej označených práv.

Sťažovateľka navrhuje rozhodnúť o jej sťažnosti takýmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa A. v konaní na Krajskom súde Banská Bystrica sp. zn. 13Co/345/2011 a to právo zákonom ustanoveným postupom domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené.

2. Ústavný súd rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 13Co/345/2011-75 zo dňa 10.01.2012 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Lučenec, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Súčasne je porušovateľ povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 320,44€ (1 úkon právnej pomoci podľa § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. činí sumu 127,16 € - 2 úkony á 127,16 € - príprava a prevzatie, podanie sťažnosti, 20% DPH v sume 53,92 € + 2 x režijný paušál á 7,63 €) k rukám advokátky JUDr. E. B. a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

1. Pokiaľ ide o sťažovateľkinu námietku odňatia možnosti konať pred súdom v dôsledku rozhodnutia krajského súdu o podanom odvolaní odporcu (podľa sťažovateľky krajský súd mal prvostupňové rozhodnutie zmeniť, nie ho zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie), ústavný súd pozná judikatúru dovolacieho súdu, podľa ktorej podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP nie je splnená v prípade, že sa

účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993). Sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu by tak nebolo možné s úspechom atakovať dovolaním, avšak uvedený judikát v spojení s procesnou reguláciou zakotvenou v Občianskom súdnom poriadku má za následok, že proti rozsudku okresného súdu č. k. 12 C 28/2011-79 z 21. februára 2012 mala sťažovateľka právo podať odvolanie založené na dôvode podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP (ústavný súd nedisponuje informáciou, či tak urobila), ak tento rozsudok bol vydaný „*bez akéhokoľvek doplnenia údajov, alebo dôkazov*“, a v prípade, že by v odvolacom konaní nebola úspešná, mala by právo podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, keďže to umožňuje § 237 písm. f) OSP.

Pokiaľ teda ide o námietku odňatia možnosti konať pred súdom v dôsledku zrušovacieho uznesenia krajského súdu, ústavný súd rešpektujúc princíp subsidiarity plynúci z čl. 127 ods. 1 ústavy dospel k záveru, že nemá dostatok právomoci na konanie a rozhodovanie o tejto námietke.

2. Vo vzťahu k námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom (právny názor súdu v inej veci podľa krajského súdu nie je dôvodom obnovy konania) ústavný súd zvyrazňuje svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať

ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Argumentácia krajského súdu, podľa ktorej existencia odlišného právneho názoru vyslovená v inom súdnom konaní riešiacom skutkovo i právne analogickú problematiku nie je dôvodom na obnovu konania, je podľa názoru ústavného súdu dostatočná a presvedčivá. V žiadnom prípade ju nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú.

Ani z pohľadu ústavného súdu nemožno judikatúru súdov (aj keby malo ísť o ustálenú a konštantnú judikatúru) považovať za skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné požiadať o obnovu konania. Judikatúra totiž predstavuje právny názor na výklad a aplikáciu určitej právnej normy, a to buď vo všeobecnej polohe, alebo v nadväznosti na konkrétne skutkové okolnosti riešeného prípadu. Zjednodušene povedané to znamená, že s ohľadom na súdnu prax v iných veciach môže účastník konania vo svojej právnej veci argumentovať v prospech pre neho priaznivého výkladu a aplikácie práva s poukazom na rozhodnutia vydané v iných obdobných prípadoch. Preto ak bola sťažovateľka presvedčená o nesprávnosti právneho posúdenia jej veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 6 C 117/2007 a následne pred krajským súdom pod sp. zn. 16 Co 100/2010 (čoho dôkazom v jej očiach bolo aj dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4 Cdo 62/2009), mohla a mala sa pokúsiť svoj odlišný právny názor presadiť v rámci dovolania, prípadne podnetom na podanie mimoriadneho dovolania. Napokon mohla podať aj sťažnosť ústavnému súdu. Nie je však možné namiesto uvedených prostriedkov nápravy právoplatných rozhodnutí použiť inštitút obnovy konania, ktorý je mimoriadnym opravným

prostriedkom najmä na nápravu pochybení pri zisťovaní skutkového stavu, nie teda na naprávanie chybných právnych názorov.

V tejto časti je tak sťažnosť zjavne neopodstatnená, pretože ústavný súd nezistil žiadne pochybenia krajského súdu, ktoré by signalizovali možnosť zistenia porušenia označených práv sťažovateľky po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie.

3. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, nezaoberal sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v sťažnostnom petite (návrh na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, návrh na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012